

Nærdemokrati

– det er også os

En debatpjece udgivet af AOF, DIF, DFIF, DFS, DOF, DUF, DGI, FOF, LOF og NETOP

Klare spilleregler

Nærdemokrati kommer ikke af sig selv. Der er behov for klare spilleregler, der beskriver hvordan borgere og foreninger kan være aktive medspillere i det lokale demokrati. Det er hovedbudskabet fra Tænketanken om Nærdemokrati, der i september 2005 offentliggjorde sine anbefalinger

2

De konkrete anbefalinger er:

- at kommunalbestyrelserne sætter nærdemokratiet i kommunen i perspektiv og formulerer klare visioner og spilleregler i forhold til det lokale demokrati, brugerdemokratiet og projektdemokratiet. Det gælder både i forhold til samspejlet med brugerne, foreningerne og medborgerne. Konkret bør disse visioner og spilleregler bl.a. omfatte kommunens anvendelse af lovpligtige såvel som frivillige bruger- og borgerråd samt overvejelser om borgerdeltagelse i forhold til nye kommunale opgaver på bl.a. sundhedsområdet. Et mindretal anbefaler endvidere, at regeringen overvejer at udvide antallet af lovpligtige råd, mens formanden og de øvrige medlemmer finder det afgørende, at den enkelte kommunalbestyrelse har friheden til at tilrettelægge kommunens egen nærstruktur

- at kommunen har en tovholder eller koordinator, som sikrer både rammerne for og opfølgningen på borgerdeltagelsen.

- at kommunalbestyrelsen tilrettelægger høringsprocesser, så der er tale om reel inddragelse af forskellige synspunkter og indsigelser – fra såvel borger/brugerråd som foreninger og individuelle borgere – og føler sig politisk forpligtet til at forholde sig til og svare på de synspunkter og indsigelser, som ikke bliver fulgt.

- at regeringen overvejer ændringer af lovgivningen for så vidt angår mulighed for øgede kompetencer til brugerbestyrelser. Som bilag til redegørelsen er optaget en række spørgsmål, der er tænkt som inspiration til kommunalbestyrelserne.

Tænketanken om Nærdemokrati blev nedsat af regeringen i 2004 som et led i den politiske aftale om en strukturreform. Med i Tænketanken har siddet repræsentanter for blandt andet DUF, DGI, DIF og DFS. Læs hele redegørelsen på www.im.dk

Indhold:

- 2 Klare spilleregler
- 3 Tag del i debatten om nærdemokratiet
- 4 Nærdemokratiet i faste ramme
- 6 Mere og bedre samarbejde
- 7 Øget ansvar til brugerbestyrelserne
- 8 Oplysningsforbund puster liv i lokal debat
- 10 Foreninger formulerer kommunal fritidspolitik
- 12 Ungdomsklub tager pulsen på de unge
- 14 Sådan kommer vi i gang
- 15 Fakta om det frivillige foreningsliv

Bland jer i debatten

De folkeoplysende og frivillige organisationer har en enestående chance for, at være med til at præge, hvordan nærdemokratiet skal fungere i de nye kommuner. Derfor er det vigtigt, at vi blander os i debatten

Christel Schaldemose, medlem af Tænk tanken for DFS

Tag del i debatten om nærdemokratiet

Det frivillige Danmark har noget helt unikt at byde på i forhold til det lokale demokrati: lokalt ejerskab, engagement, og en masse gode ideer til projekter.

Disse ressourcer bør indgå i et velorganiseret samarbejde mellem kommunerne og de frivillige organisationer og foreninger.

Sådan lyder anbefalingen fra regeringens Tænk tanken om Nærdemokrati.

Det frivillige Danmark kan ikke være mere enig og håber, at mange kommuner vil følge Tænk tankens anbefalinger.

Allerede i dag bliver der lyttet til os mange steder, men når kommunerne bliver større, er det nødvendigt, at endnu flere kommuner finder sammen med de frivillige foreninger i et tæt og veltilrettelagt samarbejde.

Med større kommuner vil foreningerne mange steder få en ny og vigtig rolle, som garanten for det gode liv og engagementet i de mindre lokalsamfund. Omvendt vil de frivillige organisationer opleve, at afstanden til byrådene og de kommunale forvaltninger bliver større.

Denne pjece er en opfordring til at tage del i det lokale demokrati. I første omgang gælder det debatten om, hvordan man kan udforme klare spilleregler for det fremtidige samarbejde.

Debatten kan med fordel foregå på tværs af det lokale foreningsliv, sådan at idrætten, folkeoplysningen, ungdomsorganisationerne etc. alle bidrager med synspunkter.

Derfor foreslår vi, at I arrangerer kommunale konferencer om "nærdemokratiet hos os i x kommune". Oplæg til debatten kan være medlemmer af Tænk tanken om Nærdemokrati, borgmesteren, formanden for folkeoplysningsudvalget etc. En lokal konference kan vare en hel dag, en eftermiddag, men et fyraftensmøde på tre timer vil også være en rigtig god start.

Velkommen til debatten om nærdemokratiet!

Arbejdernes Oplysningsforbund (AOF) • Danmarks Idræts-Forbund (DIF)
Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF) • Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS)
Dansk Oplysnings Forbund (DOF) • Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF)
Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI) • Folkeligt Oplysnings Forbund (FOF)
Liberalt Oplysnings Forbund (LOF) • Netværk for Oplysning (NETOP)

Nærdemokratiet i faste rammer

Kommunalreformen er en god anledning til at aftale, hvordan og hvor meget de frivillige organisationer og borgerne kan blive en del af det lokale demokrati. Målet er, at så mange som muligt engagerer sig i og bidrager til lokalsamfundet, mener Tænk tanken om Nærdemokrati

Hvordan kan sportsforeningen, aftensko- len eller de lokale spejdere blive aktive medspillere i det lokale demokrati? Og hvad med øvrige frivillige organisatio- ner? Hvordan kan deres engagement få afsmittende virkning på lokalsamfundet?

Det er der mange gode og forskellige svar på. Det afgørende er, at der lokalt er lavet et sæt spilleregler, der beskriver di- alogen og samspillet mellem kommuner- ne og de frivillige organisationer og bor- gerne.

Det er hovedbudskabet i et udspil fra Tænk tanken om Nærdemokrati, som regeringen har nedsat i forbindelse med kommunalreformen.

“Undersøgelser viser, at nærdemokra- tiet generelt har det godt, men kommunalreformen er en historisk chance for at gå det nære demokrati efter i sømmene. For den enkelte kommune er kommunal- reformen en chance for at gennemtænke samspillet mellem kommunalbestyrelse, borgere og civilsamfund – en chance, der ikke må forpasses,” skriver Tænke- tankens medlemmer, der mener, at kom- munalreformen lægger op til to typer overvejelser:

- Er rammerne de rigtige?

- Hvordan skal samspillet og opgave- fordelingen være mellem den enkelte kommunalbestyrelse, borgerne og det civile samfund?

Udvikling af lokalsamfundet

Både rammerne, samspillet og opgave- fordelingen har særlig interesse for de frivillige organisationer.

Især hvis man følger Tænk tanken de- finition af demokrati, som noget andet og mere end at vælge nogle byrådspolitike- re hvert 4. år.

Demokrati kan også handle om, hvor- dan man mobiliserer borgernes ressour- cer og betragter dem som en samfunds- skabende aktivitet.

“Det handler om, at borgerne mobilise- res til at deltage i udviklingen af det loka- le samfund”.

Hvis det er, hvad kommunerne ønsker, er de nødt til at gøre sig nogle overvej- elser om, hvilke processer der på de en- kelte områder sikrer en optimal delta- gelse af borgere og frivillige organisatio- ner, mener Tænk tanken.

En mulighed kan være, at give for- eninger og brugerbestyrelser mere kom- petence og ansvar, end de har krav på. Men det er ikke nok, mener Tænke- tanken.

Kommunerne skal også skabe ram- merne for, at så mange som muligt en- gagerer sig i og bidrager til lokalsamfun-

Vi har de gode ideer

De frivillige organisationer har ideerne, ejerskabet og engagementet til lokale projekter. Den ressource bør udnyttes i et tæt og veldefineret samspil og samarbejde med kommunerne

Søren Møller, medlem af Tænketaenken for DGI

det – og reelt oplever at blive hørt og have muligheden for at gøre en forskel.

God ide med lokaludvalg

Det kan også være en god ide at ned-sætte, formelle lokaludvalg, mener Tænketaenken, der dog ikke vil anbefale, at det bliver obligatorisk for kommunerne.

Det vigtigste er, "at kommunalbestyrelserne tilrettelægger høringsprocessen, så der kan blive tale om en reel inddragelse af forskellige synspunkter, og at kommunalbestyrelsen føler sig politisk forpligtet til at forholde sig til og svare på de synspunkter og indsigelser, som ikke bliver fulgt".

"Lokale foreninger kan være en væsentlig ressource i den lokale beslutningsproces, og det er naturligt, at kommunalbestyrelsen ved høringer over visse forslag specifikt henvender sig til disse foreninger for at få deres syn på sagen. Samtidig er det dog væsentligt, at processen holdes åben, så forståelsen mellem kommunalpolitikere og foreninger ikke gør det for svært for almindelige, engagerede borgere at komme til orde".

"Foreningerne spiller også en vigtig rol-

le i de lokale fora i forbindelse med en sammentænkning af forskellige sektorområder i den kommunale opgaveløsning. Dette kan navnlig være værdifuldt,

hvis der er en meget skarp opdeling i den kommunale administration af sektorområderne," påpeger Tænketaenken.

Tre former for deltagelse

Tænketaenken tager udgangspunkt i tre former for deltagelse i det nære demokrati:

- brugerdemokrati
- lokaldemokrati
- projektdemokrati

Overordnet bliver der skelnet mellem borgerens deltagelse som bruger (brugerdemokrati), den brede og kontinuerlige deltagelse, f.eks. i forskellige tværgående fora (lokaldemokrati) og ad hoc deltagelsen, som kan knyttes til et bestemt projekt (projektdemokrati).

De forskellige former for deltagelse i nærdemokratiet står ikke i et modsætningsforhold til hinanden. Afhængig af formålet kan foreninger og borgere deltage i nærdemokratiet på forskellig vis.

Samlet spiller de forskellige måder at deltage på sammen med hinanden i den demokratiske proces.

Mere og bedre samarbejde

Det danske foreningsliv er en vigtig brik i nærdemokratiet. Det skaber liv og aktivitet, men kan også tage et ansvar i lokalsamfundet. Disse ressourcer bør udnyttes endnu bedre fremover

“Foreningslivet er med til at stimulere dannelsen af netværk og til at skabe lokal sammenhængskraft, og er dermed med til at skabe demokratisk og social “kapital”.

Det mener Tænketanken om Nærdemokrati, der ser de nye kommuner og større lokale foreninger som en ny mulighed for at skabe et tættere samarbejde i nogle mere faste rammer.

“Det kan ikke mindst være relevant, hvor flere forskellige foreninger kan bidrage med en indsats over for en udsat gruppe. Men det kræver også, at kommunerne gearer sig til et åbent og dyna-

misk samspil med de frivillige. Kommunalreformen er en åbenlys mulighed for de større kommuner til at sætte fleksibilitet og afbureaukratisering i højsædet, når de nye større forvaltninger skabes. Dette vil kunne gavne såvel kommunerne selv som kommunernes samarbejde med foreningerne og de frivillige”.

Værdifuldt samspil

I forhold til kommunernes nye ansvar inden for social-, miljø- og sundhedsområdet, mener Tænketanken, at samspillet med foreningerne kan vise sig særligt værdifuldt.

“For at fastholde foreningslivets dynamik og autonomi kan løsningen af opgaver bygge på kontrakter mellem de enkelte foreninger og kommuner. Både når det drejer sig om f.eks. driften af kommunale idrætsanlæg og den forebyggende indsats omkring livsstilssygdomme, er der uudnyttede muligheder for samarbejde med de respektive kommuner. Ligesom der er naturlige samarbejdsrelationer mellem de sygdomsforebyggende foreninger og idrætsforeningerne”.

Dialogen i faste rammer

Tænketanken betragter kommunalrefor-

“ Tal med én stemme

Kommunalreformen gør det nødvendigt at foreninger med interessefællesskab finder sammen, så de kan tale med én stemme overfor kommunerne. Samtidig er det vigtigt at anerkende værdien af det helt nære demokrati og tage del i det

Preben Staun, medlem af Tænketanken for DIF

”

men som en god og naturlig anledning til at give relationerne og samarbejdet mellem kommuner og foreninger et service-tjek – at tænke systematisk over samspillet med foreningslivet.

En mulighed kan være faste modeller for, hvordan brugerne i foreningerne kan overlades et større ansvar for forvaltning af tilbuddene. En anden model kan være faste rammer for dialogen på de forskellige områder, så kommunerne bliver opmærksomme på brugernes behov.

I foreningens ånd

“Et sådant sæt spilleregler kan skabe

faste, gennemskuelige rammer for samarbejdet og afstemme forventningerne til, hvad parterne kan levere. Det kan også være relevant, hvis foreningerne skal tænkes ind som supplement til den kommunale indsats på et givent område,” skriver Tænketanken og peger på et konkret eksempel:

“Har man f.eks. en idé om, at en idrætsforening kunne spille en rolle i integrationsarbejdet, er det afgørende, at man kan finde en model, som er i overensstemmelse med det perspektiv, foreningen og dens medlemmer har – og de aktiviteter, de i forvejen er sammen om”.

Øget ansvar til brugerbestyrelserne

Tænketanken anbefaler, at kommunerne:

- formulerer kommunens generelle politiske målsætninger og visioner omkring brugerinddragelsen – gerne i samarbejde med brugerne og foreningerne.
- udnytter de muligheder, der ligger i lovgivningen for inddragelse og delegation.
- sørger for, at mulighederne for at påvirke blive både reelle og relevante for brugerne.
- indretter den kommunale administration, så den tilgodeser muligheden for, at brugerbestyrelserne får en mere direkte indflydelse.
- overvejer muligheden for at indgå kontrakter med brugerbestyrelserne, som tydeliggør brugerbestyrelsens rolle og samspil med kommunalbestyrelsen

Foreninger skaber kommunal

Lokale foreninger var med til at udforme en ny natur-, kultur- og fritidspolitik for Nørhald Kommune. I et halvt år havde foreninger, borgere og politikere et utraditionelt samarbejde, som endte med formulering af en egentlig politik

Idrætsforeninger, spejdere, naturelskere, aftenskoler og andre lokale foreninger og aktører kan i dag tage en del af æren for en visionær natur-, kultur- og fritidspolitik for Nørhald Kommune.

Sammen med borgere og politikere var de frivillige organisationer i 2002 med i en spændende proces, hvor 70 mennesker over et halvt år mødtes til stormøder og mindre arbejdsgruppemøder for til sidst at formulere en egentlig politik.

Alle mødtes til en opstartskonference med brainstorm og forskellige aktiviteter, der kunne ryste deltagerne sammen og skabe den rette stemning til at gå ind i den udfordrende opgave.

Udgangspunktet var et ønske fra byrådet om at inddrage borgerne og de lokale foreninger i formuleringen af en ny og visionær natur-, kultur- og fritidspolitik.

Til at styre processen havde kommunen hyret Randersegnens Gymnastik- og Idrætsforeninger (RGI), der er en amtsforening i DGI.

Opstartskonferencen udmøntede sig i otte forskellige arbejdsgrupper, som efterfølgende gik i gang med at udvikle visioner og mål for den lokale natur-, kultur-, fritids og turistpolitik.

“Arbejdsgrupperne var meget engagerede i deres projekter og her arbejdede borgere, foreninger og politikere som

ligestillede om projekterne. Det var utroligt at se, hvordan alle kastede energi og viden i projektet,” forklarer Per Lund, der er konsulent hos RGI, og som var en af tovholderne på projektet.

Mange møder og debatter senere samledes alle projektdeltagerne til en afsluttende konference, hvor de mange ideer blev fremlagt og præsenteret. Efterfølgende sammenskrev RGI og politikerne fra Nørhald Kommune de mange ideer og visioner til en egentlig politik.

“Vi fik i fællesskab formuleret en spændende handleplan for natur-, kultur og fritidslivet i Nørhald. Den kan bruges i det videre arbejde, hvor mange af de, som

var med i projektet, stadig er aktive”, fortæller Per Lund.

RGI har efterfølgende arbejdet med lignende projekter i andre kommuner.

“Vi arbejder som proceskonsulenter og får penge for det. Forskellen på os og et traditionelt konsulentfirma er, at vi kender foreningerne og ved, hvordan de arbejder og tænker. Det betyder, at vi også ved en del om, hvordan vi kan få en god proces i gang. Det ved vi fra alle de andre sammenhænge, hvor vi er ude blandt foreningerne”, siger Per Lund.

Forord til Nørhalds fritidspolitik:

En dynamisk og bredt forankret politik

“Nørhald Kommune vil skabe en visionær og aktiv natur-, kultur- og fritidspolitik, der er bredt forankret og tager afsæt i nuværende og kommende borgeres ønsker og behov på området. Politikken afstemmes med de visioner og mål, der er i kommunens overordnede politik, også i forhold til turistområdet.

Nørhald Kommunes natur-, kultur- og fritidspolitik skal indgå i den overordnede kommuneplan og udgøre en del af lændistriktspolitikken. Samtidig skal den være med til at skabe sammenhæng med de omkringliggende kommuner og amtet.

Det har været en klar vision, at natur-, kultur- og fritidspolitikken skal tage afsæt i – og understøtte – de initiativer, som i dag allerede findes i fritids- og kulturlivet i kommunen.

En kulturpolitik skal være dynamisk og levende. Derfor skal den også kunne ændres og justeres efter det liv, der leves i kommunen. Derved bliver kulturpolitikken et øjebliksbillede af livet i Nørhald Kommune samtidig med, at dens visioner understøtter morgendagens tilblivelse af nye initiativer, nye ideer og nye projekter.

Kulturpolitikken tages op hvert fjerde år i begyndelsen af en ny byrådsperiode i forbindelse med behandlingen af kommuneplanen.

For at sikre dynamikken og den konstante justering af mål og handlingsplaner er det endvidere hensigten, at alle interessenter skal mødes hvert andet år for at fremlægge igangværende projekter, præsentere nye projekter og udviklingsområder og drøfte den generelle udvikling på hele området”.

Læs hele natur-, kultur- og fritidspolitikken for Nørhald Kommune på: www.noerhald.dk

Læs mere om Randersegnens Gymnastik- og Idrætsforeninger (RGI): www.rgi.dk

Oplysningsforbund puster liv i

Frit Oplysningsforbund i Århus har en lang tradition for at støtte utraditionelle projekter, der kan sætte skub i den lokale debat. Det skaber engagement, og de lokale politikere er begejstrede

Studiekredse og foredrag er ikke altid den bedste vej til at sætte gang i den lokale debat. Det kan have langt større effekt at bruge det offentlige rum til at lave tankevækkende og "skæve" indslag.

Frit Oplysningsforbund (FO) i Århus har på den baggrund støttet en lang række utraditionelle projekter, der alle på hver deres måde har sat skub i den lokale debat – om det nye havneområde, om kommunens budgetforlig, om behovet for at bygge en moske, om det at være barn af en flygtning og mange andre projekter.

"Vi tager lovens ord om, at vi skal bruge 10 procent af vores midler til debat-skabende aktiviteter bogstaveligt – vel at mærke aktiviteter, som foregår i det offentlige rum og ikke kun for en lille gruppe mennesker i et undervisningslokale," siger Torben Dreier, der er leder af FO i Århus.

Siden 2001 har FO i Århus hvert år støttet er væld af projekter. Ofte er det en gruppe mennesker med en ide, som henvender sig til FO for at søge om støtte. Hvis ideen er god, er Torben Dreier ikke sen til at bakke op med økonomisk støtte.

Udpluk af de projekter FO i Århus har støttet i de seneste år:

- "Made in Denmark" – en ung afghansk flygtning beskriver sit liv som halvt dansker og halvt afghaner
- "Hungermarchen" – skulpturer af skeletter skaber debat
- "Havnen på spil" – spil, hvor politikere, organisationer og borgere debatterer og indretter det nye havneområde på et brætspil
- "Budget-spillet" – politiske organisationer laver interaktiv hjemmeside, hvor borgerne kan lave deres eget budgetforslag, der efterfølgende blev brugt som høringssvar til byrådets officielle budgetforslag
- "Måske moske" – lokal debat om en mulig moske i Århus

Læs mere om Frit Oplysningsforbund (FO) i Århus:
www.fo-aarhus.dk

den lokale debat

“Det vigtigste for os er, at projekterne kan skabe debat – gerne utraditionel debat, som kan være med til, at meninger brydes hos helt almindelige mennesker. Det er det fornemste mål”, forklarer Torben Dreier, der mener, der er brug for alternative “værktøjer” i folkeoplysningen og borgerinddragelsen.

Det kan være et debatteater, et spil om planlægning af et nyt havneområde, et internetspil om den kommunale økonomi eller en provokerende film om 2. generationsindvandrerne.

“Selv mindre beløb kan mange gange

give stor effekt eller måske være lige netop den økonomisk støtte, der gør, at initiativtagerne arbejder videre med deres projekt frem for at droppe det,” forklarer Torben Dreier.

Mange af de debatter, FO har støttet handler om emner, som efterfølgende har været behandlet i byrådet. Og politikerne er begejstrede for de mange utraditionelle indslag i den lokale debat.

De har givet en borgerinddragelse, som kommunen selv har haft svært ved at skabe.

Det har affødt følgende udtalelse fra

byrådsmedlem Nicolai Wammen (S): “Folkeoplysningen og borgerinddragelse er vigtige elementer i et demokratisk samfund. FO spiller her en stor rolle. FO-Århus giver alle i byen mulighed for at vælge holdninger og synspunkter i en konstruktiv dialog”.

“Det er en meget vigtig funktion i et demokratisk samfund, som vi bør værne om. FO-Århus gør vores by til en mere spændende by og er med sin rolle som frit diskussionsforum med til at starte livlig og aktiv debat – det er der altid brug for”.

Ungdomsklub tager pulsen i

Ungdomsklubben i Holbæk har med et spørgeskema på internettet været med til at bane vejen for en ny kommunal ungdomspolitik. Mere 1.000 unge deltog i den utraditionelle borgerinddragelse

Hvem andre end de unge har de bedste forslag til en kommunal ungdomspolitik.

Det var udgangspunktet, da Ungt Forum og Holbæk Ungdomsskole tog initiativ til at formulere og gennemføre en spørgeskemaundersøgelse blandt kommunens unge. Som elevråd for ungdomsskolen har Ungt Forum fingeren på pulsen og ved, hvordan man skal stille spørgsmål til de unge.

“Vi fik formuleret et halvt hundrede spørgsmål og fik spørgeskemaet lagt ud på en hjemmeside,” forklarer næstformand i Ungt Forum, Anders Koch Stjernberg.

Den næste udfordring var at få de unge til at deltage i undersøgelsen. Her fik Ungt Forum lavet foldere og radiospots til de lokale medier.

“Flere end 1.000 unge deltog i undersøgelsen, som vi efterfølgende har bearbejdet og omsat til de unges eget bud på en ungdomspolitik,” forklarer Anders Koch Stjernberg.

Næste skridt i processen med at lave en egentlig ungdomspolitik er, at kommunens børne- og skoleudvalg formulerer mål og rammer for en lokal ungdomspolitik.

“Så langt er vi endnu ikke i processen, men vi føler, at vi med vores bidrag har forsøgt at præge politikerne i den rigtige retning. Vi får næppe alle vores ønsker opfyldt, men vi har oplevet at blive taget alvorligt af byrådet,” siger Anders Koch Stjernberg.

Et af Ungt Forums formål er arbejdet med medbestemmelse, ansvar og demokratisk bevidsthed. Ungt Forum mødes 4-6 gange årligt og samler 2 gange årligt kontakteleverne fra alle hold og aktiviteter til en drøftelse og debat om ungdomsskolens virksomhed.

Ud over arbejdet med at få lavet en ungdomspolitik, har Ungt Forum holdt dialogmøder med politikerne. Målet har

været at åbne deres øjne for de unges ønsker. Et konkret resultat er værestedet: “Unge Rum” i Holbæk, der omfatter café, poolrum, computerrum, mødelokale og “Stuen”.

Fra undersøgelse til ungdomspolitik

Ungt Forum skriver på deres hjemmeside om processen fra spørgeskemaundersøgelse til kommunal ungdomspolitik:

“Der er i 2002 gennemført en undersøgelse for unge i alderen 13 - 25 år ud fra et generelt spørgsmål om, hvor vidt Holbæks unge er glade, fryggede eller rodløse, ensomme og stressede. Undersøgelsens overordnede konklusion er,

1. at de unge har flere muligheder end nogensinde
2. og at de unge er utrygge og mangler et overblik, der sætter dem i stand til at tage de rigtige valg.

På den baggrund har Børne- og skoleudvalget udarbejdet et debatoplæg til en ungdomspolitik, der sætter unges vilkår og muligheder til debat.

Debatoplæg til ungdomspolitik skal i løbet af efteråret 2004 gøres til genstand for en debat blandt de unge og de unges omgivelser – dvs. forældre, uddannelsesinstitutioner samt ansatte og frivillige i kommunens fritidstilbud. Debatten skal føre til vedtagelsen af en ungdomspolitik med udgangen af 2004.

Ungdomspolitikken skal ikke blot være ord, men skal være aktiv og omsættes i handling. Derfor skal ungdomspolitikken følges op med et handlingsprogram, som skal løse en række både aktuelle og langsigtede problemstillinger.

Med debatoplæg til ungdomspolitik håber Børne- og Skoleudvalget at få nogle sat de politiske holdninger til debat”.

Læs mere om Ungt Forum i Holbæk: www.lystavl.dk

Sådan kommer vi i gang

Med kommunalreformen har kommunerne en enestående chance for at sikre og styrke foreningernes og borgernes deltagelse i nærdemokratiet.

Tænketaenken om Nærdemokrati har lavet en liste med spørgsmål og inspiration, som er målrettet foreningerne.

Brug spørgsmålene som inspiration til at få din kommune til at sætte fokus på nærdemokratiet.

- Har kommunalbestyrelsen en overordnet vision for foreningslivets vilkår i kommunen?
- Er kommunalbestyrelsen opmærksom på foreningslivets sociale kapital og på et aktivt foreningslivs betydning for civilsamfundets sammenhængskraft?
- Hvilke overvejelser kan kommunalbestyrelsen gøre sig i forhold til inddragelse af det frivillige foreningsliv i udarbejdelse af kommunens fritids- og kulturpolitik?
- Er kommunalbestyrelsen opmærksom på "Charter for Samspil mellem det frivillige Danmark/Foreningsdanmark og det offentlige" (se charteret på www.kulturministeriet.dk/sw1827.asp), og hvordan kunne et sådan charter se ud med udgangspunkt i forholdet mellem kommunen og de lokale foreninger?
- I hvilket omfang udnytter kommunalbestyrelsen de muligheder, der er for nedsættelse af og delegation til forskellige udvalg med deltagelse af det frivillige

foreningsliv, herunder f.eks. folkeoplysningsudvalg, ungdomsråd, grønne råd, kulturelle samråd og idrætsråd?

- Hvilke fordele kan der være ved at lade foreningerne deltage på uformelt grundlag i en række af de kommunale beslutninger, f.eks. i ikke-formaliserede borgerfora eller borgerforeninger?
- Hvordan kan kommunalbestyrelsen være med til at skabe rammerne for sådanne fora – udover at stille faciliteter til rådighed og f.eks. at lade kommunalbestyrelsesmedlemmerne deltage på ad hoc basis?
- Hvilke rammer har kommunalbestyrelsen sat op for dialogen med foreningerne?

- På hvilke områder kunne det overvejes at overlade et større ansvar til foreningerne?
- Hvilke principper har kommunalbestyrelsen sat op for høringsprocesser i kommunen – ud over de tilfælde, hvor sådanne er fastsat i lovgivningen – f.eks. i forhold til hvornår, hvordan og hvem der høres?
- Hvordan påtænker kommunalbestyrelsen at inddrage foreningernes forskellige synspunkter og argumenter?
- Hvordan sikres koblingen mellem forskellige formelle/uformelle fora og kommunalbestyrelsen/kommunalbestyrelsens udvalg?
- Hvordan sikrer kommunalbestyrelsen, at foreningerne bredt set høres og ikke kun de stærkeste?
- Er der tale om en reel inddragelse af forskellige synspunkter, hvor kommunalbestyrelsen forholder sig til og svarer på de synspunkter og indsigelser, som ikke bliver fulgt?

Foreningerne skaber værdier

Det er vigtigt, at kommunerne og foreningerne får øjnene op for hinanden på ny. Foreningernes styrke er blandt andet, at de skaber en masse værdier.

Det bør kommunerne anerkende og lænke ind som et aktiv for lokalområdet

Dorthe Bêbe, medlem af Tænketaenken for DUF

Fakta om det frivillige Danmark

Danskerne er et af de mest gennemorganiserede folkefærd. I gennemsnit er danskerne hver især medlem af mere end 3 foreninger. Foreningerne spænder vidt fra fagforeninger over boligforeninger, brugerforeninger, miljøorganisationer og velgørende organisationer.

Andele af den voksne befolkning over 15 år, der bruger en del af deres fritid til – uden betaling – at være aktiv i forskellige organisationer/foreninger

	Køn	
	Mænd	Kvinder
Organisation med socialt sigte (fx hjælpeorganisation, besøgstjeneste)	3	8
Fritidsorganisation (fx idrætsklub, spejder) som frivillig leder eller andet	17	10
Politisk forening	3	2
Kulturaktiviteter	4	3
Andre foreninger	14	7
Børnenes skole	10	13
Daginstitutioner for børn	3	6
Institutioner for voksne eller gamle	2	3
I alt bruger en del af fritiden på ulønnet arbejde	41	38

Andelen af mænd og kvinder i forskellige aldersgrupper, der inden for det sidste år har været til et foredrag eller debatarrangement

	Mænd	Kvinder	Alle
16-19 år	29	22	25
20-29 år	27	27	27
30-39 år	22	33	28
40-49 år	25	34	30
50-59 år	29	40	34
60-69 år	35	37	36
70 år og derover	27	32	30
Alle	27	32	30

	Alder							
	16-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70-	
Organisation med socialt sigte (fx hjælpeorganisation, besøgstjeneste)	2	4	2	2	7	12	8	5
Fritidsorganisation (fx idrætsklub, spejder) som frivillig leder eller andet	21	12	16	20	5	9	3	14
Politisk forening	8	2	3	2	3	2	2	2
Kulturaktiviteter	3	5	3	2	4	4	5	4
Andre foreninger	14	5	8	10	14	20	6	11
Børnenes skole	2	0	22	28	11	1	0	12
Daginstitutioner for børn	0	3	13	5	3	0	0	5
Institutioner for voksne eller gamle	0	1	0	1	3	4	8	2
I alt bruger en del af fritiden på ulønnet arbejde	37	27	45	50	45	39	24	39

“

Vi skaber liv, aktivitet og demokrati

Det lokale folkeoplysnings- og foreningsliv er en vigtig ressource i relation til nærdemokratiet. Foreningerne medvirker til at skabe liv og aktivitet i lokalsamfundet. Mange af foreningerne stimulerer desuden interessen for demokratiet og det nære samfund. Foreningslivet er med til at stimulere dannelsen af netværk og til at skabe lokal sammenhængskraft og er dermed med til at skabe demokratisk og social "kapital".

Tænketaenken om Nærdemokrati

”

Nærdemokrati – det er også os

Udgivet af Arbejdernes Oplysningsforbund (AOF), Danmarks Idræts-Forbund (DIF), Dansk Firmaidrætsforbund (DFIF), Dansk Folkeoplysnings Samråd (DFS), Dansk Oplysnings Forbund (DOF), Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), Danske Gymnastik- og Idrætsforeninger (DGI), Folkeligt Oplysnings Forbund (FOF), Liberalt Oplysnings Forbund (LOF), Netværk for Oplysning (NETOP). **Redaktion:** Steen Tinning (DGI), Christel Schaldemose (DFS), og Per Paludan Hansen (LOF). **Tekst og tilrettelæggelse:** journalist Claus Leick. **Foto:** DGI, LOF & DFS. **Layout & Tryk:** Schweitzer A/S, Vejle. **Oplag:** 10.000. Eftertryk er tilladt, dog med tydelig kildeangivelse